

Hürriyet

KAMPÜS



@hurriyet_kampus
hurriyetkampus
hurriyetkampus.com

18 Kasım 2013 Pazartesi

BEN BİLDİĞİMİ OKURUM

CENK ERDEM

*Sokulakınız
bekliyor...*

10



LILA DOWNS

4

Aztekler'in, Zapotekler'in
Mayalar'ın, ezilyet çeken
kadınların, haksızlığa
uğrayan işçilerin sesi.



MERAL PALA

7

Pozitif günler

Güneş Yay burcunda ilerliyor. Önümüzdeki bir
aya iyimserlik ve sosyallik damgasını vuracak.



"Graphic Novel"
(grafik roman)
hareketiyle
yeni
keşfedilen çizgi
roman sanatı
ve edebiyat,
Boğaziçi
Üniversitesi'nde
4 yıldır ders
programında.

En eğlenceli
DERS

ÇİZGİ ROMAN

8-9

BEBEK VE

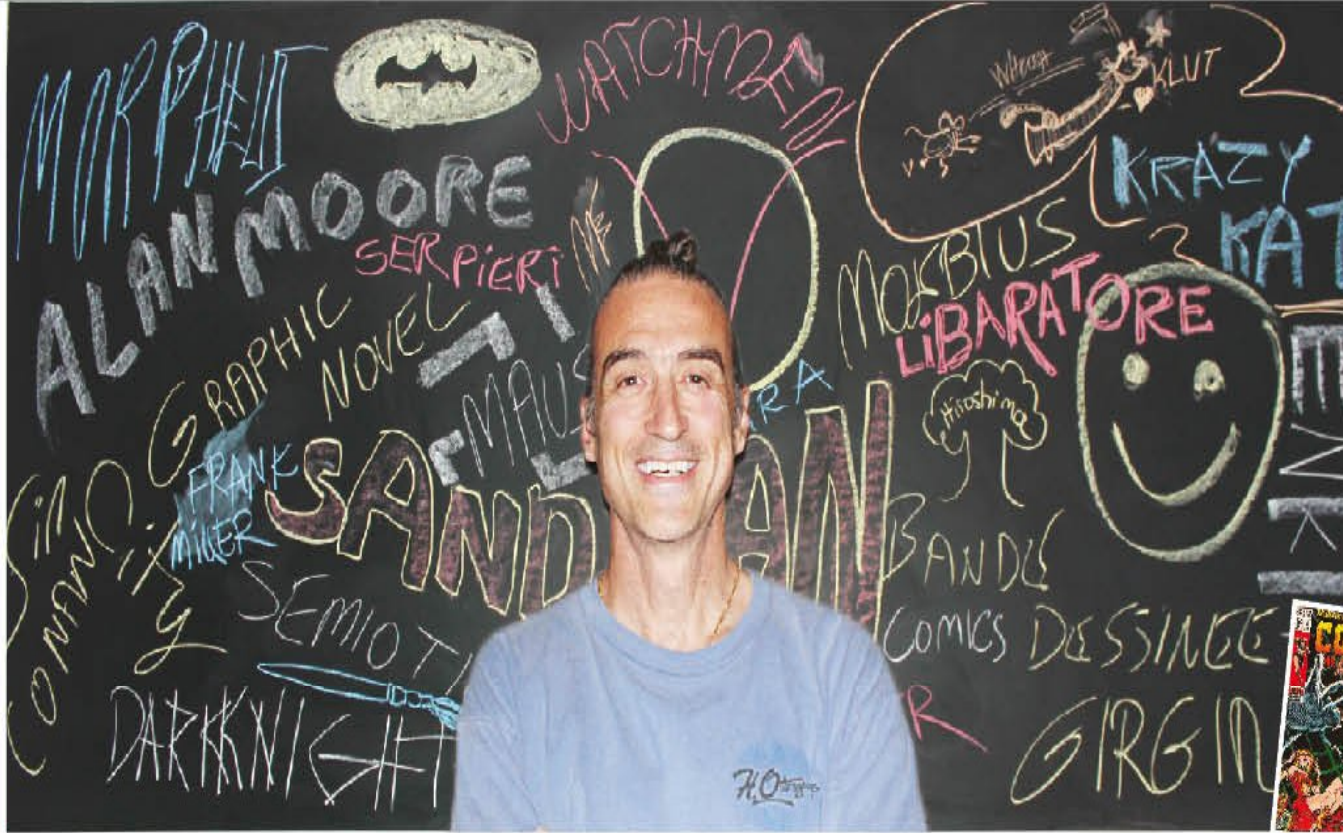


İYİ FIKIRI ERİN

Mİ İL AKAT DEDIĞİN

ABD'de çizgi romana sansür uygulandı

Çizgi romanlar modern şekliyle ABD'de 20. yüzyılın başında cartoon/karikatür ve strip adı verilen tarzlarla gelişmeye başladı. 1930'ların sonuna doğru şekillenen süper-kahraman türünü takiben korku, polisiye, kanlı ve iğrenç gibi temalar da çizgi roman dünyasına hakim oldu. 1950'de kongrede bir sonuçturma açıldı. Bu tür korku, cinayet temaları içeren, otoriteyi ve polisi kötü gösteren çizgi romanların çocukları, gençleri kötü etkilediği, suçlu yetişkinler yaratılmasına ön ayak olduğu yaklaşımları benimsendi. Kongreden bir yaptırım çıkmadı ama listeli kitapları tehditlerden korkan yayınevleri oto-sansür uygulayarak çizgi roman dünyasını bu tarz temalardan arındırdı. 1960'larda ABD'de "Underground Comic" hareketi başladı. Bu hareket statükonun, yani hükümetin, polisin, askerinin, politikacının "her zaman iyi olduğu" anlayışını yıkmaya yönelikti. Bu esnada süper-kahramanlar bu alanı Underground Comic'in yarattığı yeni anti-kahramanlarla paylaşmaya başladı. 20-25 sene sonra endüstrideki tecrübeli sanatçıların önderliğinde "graphic novel" hareketi başladı. O zamana kadar istediğini ancak belli oranda ifade edebiliyor, kinayeye ve hiciv ile söyleyebiliyordu.



Favorileri Conan ve Martin Mystere

Evinde çizgi roman odası olan Adanalı'nın kendine en yakın hissettiği iki çizgi roman karakteri var. Biri OS Lisesi'nde yatılı okuyan fırsatlar estiren savayp Conan, diğeri "imkansızlık Dedektifi" Martin Mystere. Conan, Amerikalı yazar Robert Ervin Howard tarafından yaratılan fantastik edebiyat karakteri. Howard Conan'ı yaratırken Moğol İmparatoru Cengiz Han'ın savayp yapısından, dik kafalığından, zalimliğinden, özgüveni ve kadınlara olan tutkusundan esinlenmiş. Martin Mystere ise, 1982 yılında Alfredo Castelli ve Giancarlo Alessandrini'nin yarattığı çizgi roman kahramanı. Mystere, birçok konuda uzmanlaşmış bir profesördür. Özellikle esrarengizlik konularını araştırmasındaki uzmanlığı nedeniyle "imkansızlıklar Dedektifi" olarak anılır.



Kapak



Çoğu kişi çizgi romanı sadece filmlerden biliyor

Gençler ve çizgi roman konusu kamağık bir konu. Şimdiki jenerasyona ben Digi-Gen adını verdim. Dijital ortam dışında ilgilerini çekmek zor. Çizgi roman denemelerini neredeyse yok gibi. "V For Vendetta" da dahil birçok çizgi romanı anok film varyasyonu olarak biliyorlar.

Mağara resimleri İlk örnekler

Çizgi romanın bir sanat ve edebiyet türü olmadığını ileri sürülenleri "Eski kafalı entellektüel" olarak gördüğünü söyleyen Adanalı, "Fransa'nın Chauvet kuzayındaki mağaralarında bulunan 30.000 yıllık resimler bizi pek de şaşırtmamış... Bu resimler resim ve çizgi-roman sanatının ortak atası olan ilkel görsel sanatın ilk örnekleriydi ve görsel hikaye anlatımının tohumlarını abıldıgı noktaydı."

Çizgi romanının akademik hali

Son 30 yıl içinde "Graphic Novel" (grafik roman) hareketiyle yeniden keşfedilen çizgi roman sanatı ve edebiyatı, Boğaziçi ve İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde ders olarak okutuluyor.

Çizgi roman tutkunu Gazi Mehmet Emin Adanalı, Boğaziçi Üniversitesi'nde "FA 489: Graphic Novel" ve "FA 490: Advanced Comics" adıyla iki çizgi roman dersi veriyor. Ayrıca, İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde, Bilgi Eğitim tarafından düzenlenen sertifika programında çizgi roman dünyasını anlatıyor. Ancak Adanalı'nın bu dersleri vermesi o kadar da kolay olmamış. Boğaziçi'nde başlayan hikaye Amerika'da ilerlemiş. Ardından da Boğaziçi ve Bilgi Üniversitesi'nde ders vermeye kadar gelmiş.

5 YAŞINDA ZOKAYI YUTTUM

Mehmet Emin Adanalı çizgi roman ile henüz 5 yaşındayken tanışmış. Evlerinin köşesindeki gazete bayisine, 60'lı 70'li yılların popüler çocuk dergisi Doğan Kardeş'i almaya giderken komşuların Tulin Hanım "Bana da bir 'Korku' aliver" demiş. O dönemler, çizgi romanın çocuklar için olduğu düşünülürdü. Bu yüzden de büyükler çizgi romanı saklı gizli okuyor. Kitaplara gidip almaya bile çekiniyorlar. Resimli roman 'Korku'nun sayfalarını kanşurd-



ğı anı "İşte o zaman zokayı yuttum" diye anlatıyor Adanalı. Sonrasında Teksas-Tommik'slerle devam eden çizgi roman serüveni iyice genişlemiş. Okumadık yayın bırakmamış. Oyle ki, bu uğurda az kaçmamış Galatasaray Lisesi'nin arka duvarından, PTF, Spirou, Janus Stark'ı okuyarak geçmiş lise yıllarını... Türkiye'de serümleri yayınlanan ABD kökenli "Comics", İtalyan kökenli "Fumetti" yayımları hiç kaçırmamış. Conan, Fantastic Four, Silver Surfer, Martin Mystere, Mister No, Zagor gibi çizgi romanlarla da epey haşır neşir olmuş.

BAŞARILI OLDUK

Boğaziçi Üniversitesi Kimya Bölümü'nde okumuş. Üniversitenin hemen ardından da ABD'ye gitmiş, pizzacıda bulacak yıkıyıp çöp dökmüş. Finans sektöründe çalışmış. 16 yıl sonra Türkiye'ye döndüğünde Enki Bilal'ın Hazinedar dörmesininin 3. kitabı Rendezvous Paris'i okurken ABD'de çizgi roman konusunda lise ve alındaki okullarda eğitimci var. Ben de üniversitede bu konuda ders haline getirebiliriz" düşüncesini doğmuş. Mezun olduğu Boğaziçi Üniversitesi'nde yayın sunum ile öper

kredilik iki çizgi roman dersini açtırmayı başarmış. Adanalı, "Graphic Narrative in Contemporary Literature and Art: Evolution of Comic Book to Graphic Novel" dersini seçen öğrencilerinin, ilgilere performansları hakkında, "Açıkçası kendimden ve dolayısıyla da öğrencilerimden çok üst düzey bir performans beklemiyordum. Yanlışymış. 4 sene sonunda beklentilerim ve öğretilerimin bana verdikleri sene sonu notlarına bakılırsa başarı büyük çıktı" diyor.

ÖNCE ABDÜLCANBAZ

Adanalı, Türkiye'de bir takım yayınevleri ikon haline gelmiş eserlerin basımını sağlayarak hem genç nesle hem de çizgi romanın kopmuş olan ora yaş ve üstüne çok farklı eserler sunduğunu belirtiyor. 2010'da kaybetmişimiz Abdülcabız'ın yarıncısı Turhan Selçuk'un dünyadaki ilk graphic novel örneklerinden birini Türkiye'de verdiğini anlatan Adanalı şu bilgileri verdi: "Abdülcabız, 1957'de Amerikan tarzı gazeteledeki gibi "Strip" olarak başladı. Daha sonra kitaplanarak bir seri haline dönüştürüldü. Aslında bizde de, bugünkü çekiliye olmasa da, bir tür proto-graphic novel hareketi başladı. Yani, başı-orası-onu olan bir çizgi-roman kompozisyonu oluşturulabiliyor. Türkiye'de çizgi-romanın eğitimine gelince ise, çizimi yani sanatı öğretmek için

Galip Tekin ve Ergün Gündüz gibi önemli çizgi roman sanatçıları akademide çaba gösteriyorlar.

BÜ PERFORMANSI BEKLEMİYORDUM

Bu ders, film, tiyatro veya gazetecilik bölümleri gibi birçok bölümün ortak ve mecburi derslerinden biri olabilirlik nitelikte bir ders. Ben dersimde çizgi roman tarihi ve teorisi öğretiyordum. Bir olaya, bir nesneye bakarken bakış açısını farklılaştırarak olaylardan, görsel uyarılardan bir hikâyeye çıkarabilmenin yöntemlerini aktarmaya çalışıyorum. Anlatmaya, bir eserin nasıl okunacağı gibi en temel konulardan başlıyorum. Çizgi-romanın kelime ve deyim hazinesini aynı zamanda kendine özgü gramerini öğretiyordum. Öğrencilerimden yaşaş yaşaş çizgi romanı yapmalarını istiyordum. Once daha tematik yaklaşıyordum, sonra temayla çizgi-romanı yapıpaltı bir bütün olarak algılamalarını istiyordum. Felsefeden, feminizmden, sanat tarihinden, sinirbilimden, siyasetten, erotikardan her konuya giriyordum. Descartes'in prensiplerini, Warhol'un eserlerini, Hofstadter ve Dennett'in Mind's I kitabını, Shakespeare'i, vb. konusuyorduk. İlk 4 haftadan sonra her hafta birkaç eseri inceleyorduk."